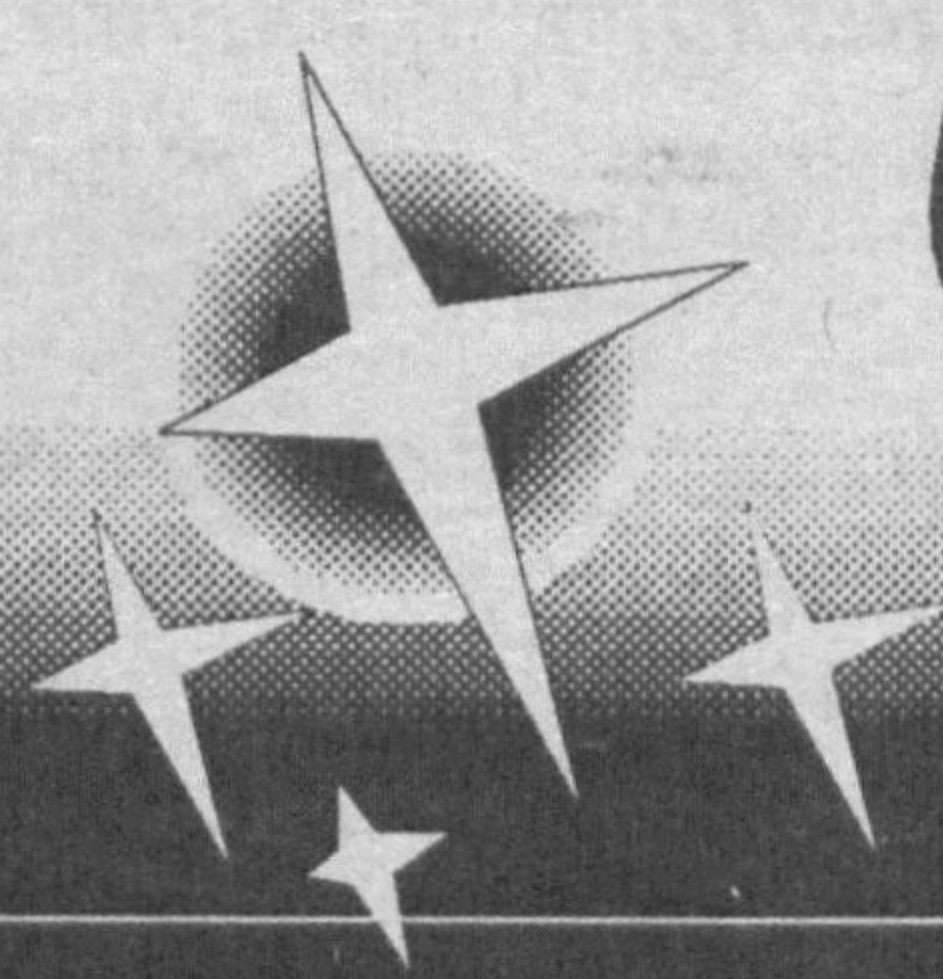

ТОНТ ЮЛДУЗИ

Муассислар: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МАТБУОТ ҚЎМИТАСИ

Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин учқуни»
номи билан чиқа бошлаган

№ 46(65873)
1995 йил, 5 декабрь, сешанба

Сотувда
эркин нархда

● 8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни

Бахтли болалик онлари

ҲАМИША ТАЪЗИМДАМИЗ

Исми шарифим Юра Пак. «Урмонбек» миллий хунармандчилик лицейида билим оламан. Икки акам ҳам шу даргоҳни битириб, меҳнат қилишпти. Биз оиламиз билан ўзбек тилини мукамал биламиз. Ўзбек халқи, унинг урф-одатларини жуда қадрлаймиз. Ўзбекистонда яшовчи фуқароларнинг миллати, ирки, динидан қатъий назар барчага тенг ҳуқуқни берган Ўзбекистон бош Қомусини ва уни ишлаб чиқиши ҳамда қабул қилинишида катта ҳисса қўшган юртбошимиз Ислон Каримовни ниҳоятда қадрлаймиз.

Азиз юртбошимиз Ислон Каримов Мисрдаги «Ал-Ахром» газетаси муҳбири саволларига жавоб бериб шундай дегандилар: «Ҳозир 120 миллат фуқаролари Ўзбекистоннинг 22 миллионли халқини ташкил этиб турибди. Уларнинг ҳаммалари тенг ҳуқуқ ва тенг имкониятларга эгадирлар. Бизда қабул этилган қонунлар ёки фармонлардан бирортаси аҳолининг фуқаро-

лик ва миллий ҳуқуқларини камситмаслигини ишонч билан айта оламан. Биз ҳақиқий кўпмиллатлилик учун пишиқ-пухта ҳуқуқий негиз яратдик, бу негиз Республиканинг янги конституциясида мустаҳкамлаб қўйилди. Унинг моддаларидан бирида: «Ўзбекистон халқини миллатидан қатъий назар, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари ташкил этади», дсб ёзиб қўйилган. Асосий қомусларимизнинг барча бўлимларига миллий тенг ва бирлик ғояси сингдириб юборилган».

Ана шунақа. Биз Ўзбекистонда, унинг доно, халқпарвар раҳбари бошчилигида яшашдек бахтга муяссар эканимиздан шукроналар айта-миз.

Юра ПАК,
Андижон вилояти,
Балиқчи туманидаги
«Ўрмонбек» миллий
хунармандчилик
лицейи талабаси.

ИЛМ ПУЛГА СОҶИЛМАЙДИ

Мен Ўзбекистон Республикаси конституциясини ҳижжалаб ўрганиб чиқдим. Ва у халқимизнинг асрлар оша яшаб келаётган қадриятлари, урф-одатлари, эътиқоди, бир сўз билан айтганда, одамларимиз руҳиятидан келиб чиққан ҳолда тузилганига амин бўлдим. Маълумки, отабоболаримиз Ислон динига эътиқод қўйиб, унинг қонун-қоидаларига риоя этиб, яшаб ўтганлар. Бу дин ақидаларига кўра илмни тирикчилик воситаси қилиб олиш қаттиқ қораланади. Чунки илм савоб топиш йўлида олиму уламолар томонидан бошқаларга ургатиладиган нарсаси.

Худди шуни ҳисобга олган ҳолда тузилган конституция-мизда ҳам бепул илм олиш давлат томонидан қафолатланади, дейилгани айни муддаодир. Зеро, илм маънавият саналгани сабабли уни пул билан ўлчаб бўлмайди. Билим олишга сарф бўладиган харажатларнинг давлатимиз томонидан қопланиши ёш авлодни саводхон, касб-хунарли, юксак маънавиятли этиб тарбиялашда катта ғамхўрлик кўрсатилаётгани исботидир. Бу ғамхўрлик туфайли ноёб истеъдодли болалар бой ёки камбағал бўлишидан қатъий назар ўз иқтидорларини намойиш этиш, халқ хўжалигига фойда келтириш имкониятига эга бўлишади. Ана шуни ҳисобга олган ҳолда ҳар бир мактаб ўқувчиси аъло баҳоларга ўқиб, ўзининг интеллектуал қобилиятини ўстириши, ватанга фойдаси тегадиган инсон бўлишга интилиши, керак.

Эгамназар САФАРОВ,
Самарқанд шәҳридаги Абдулла Авлоний номи
мактаб ўқитувчиси.

БИР ҲАФТА ЯНГИЛИКЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазири «Йил мактаби-95» кўрик-танловини утказди. Унда Сирдарё вилояти Мирзаобод туманидаги 21-мактаб биринчи уринни олди.

Қўнғирот туманидаги «Хоразм» жамоа хужалигида 844 уринли муҳташам мактаб фойдаланишга топширилди.

Германия Федератив Республикаси ҳукумати томонидан Ўзбекистонга оналик ва болаликни ҳимоя қилиш тадбирлари учун беш миллион дойчмарка ажратилди.

Сеулдан Тошкентга 20 тоннали контейнерлар келди. Ундаги китоб ва ўқув-қуроллар Корея Республикаси пойтахти департаменти томонидан ўзбекистонлик болаларга тақдим этилган эди.

Тошкентда оналик ва болаликни ҳимоя қилиш ҳамда оилани режалаштириш лойиҳа дастурини ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш мавзусида семинар бўлиб ўтди.

Юртимиз буйлаб Халқаро ногиронлар кўни кенг нишонланди.

Республика ўқувчилар саройининг 60 йиллиги олдидан

Дейдиларки, бир подшо ёлғизгина ўғлини олимнинг тарбиясига топширибди:

— Бу ҳам сенинг фарзандларинг қаторида фарзанд бўлсин, унга таълим-тарбия бер!

Олим эса шахзодани заҳмат чекиб, бир неча йиллар давомида ўқитиб, ургатибди. Лекин меҳнатлари зое кетиб, шонинг ўғлидан одам чиқмабди. Ўз ўғиллари эса илм-фан, одоб, ҳунарда камолотга етишибди. Бундан огоҳ бўлган подшоҳ олимни қойиб: «Сен аҳдингни бузиб, ваъдага вафо қилмадинг», дебди. Шунда олим:

— Эй малик, тарбиянинг расму қоидаси бир йўсинда бўлур ва лекин истеъдод турлича эрур, — деган экан.

Дарҳақиқат, бир жойда таълим-тарбия, ҳунар урганаётган болаларнинг қобилиятлари турличадир. Мана шундай истеъдод, юксак фазилятлар, аввало оилада, мактабда ва шу билан бирга мактабдан ташқари муассасаларда шаклланиб, равақ топади.

Бугунги кунда Ўзбекистонда 567 та мактабдан ташқари муассаса, жумладан 266 та ўқувчилар уйлари, саройлар, ёш ижодкорлар маркази, 136 та ёш техниклар, 138 та экологик марказ, 26 та ёш сайёҳлар маркази фаолият кўрсатмоқда. Сизга ҳикоя қилмоқчи бўлган ана шундай тарбия масканларидан бири Республика ўқувчилар саройидир. Тошкентда 12-14 декабрь кунлари саройнинг 60 йиллик тўйи ҳамда «Ёш ижодкорлар ва фаоллар» слёти бўлиб ўтди.

Сарой 1935 йилда Йўлдош Охунбобоев имзоси билан ташкил этилди. Уша вақтда сарой қошида икки йиллик гимнастикачилар, болалар мусиқа мактаби, сарой ҳовлисида урнатилган, ўз ўқув самолётига эга бўлган авиамоделчилар тугараги ишлаб турарди. Усимликшунослар Африкадан келтирилган экинларни тажрибадан ўтказиб, энг яхши натижаларни Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик кўрғазмасига юборишарди.

Янги саройнинг илк қадамларидан бири республиканинг Самарқанд, Андижон, Наманган, Қўқон ва бошқа шаҳарларига бориб, ўқувчи ёшлар уртасида оммавий ишларни ташкил қилган ташвиқот вағони бўлди. Унинг таркибиде қўғирчоқ театри, оммавий уйишлар, рақслар ташкил этувчи ташкилотчи болалар, сарой симфоник оркестри ва бошқалар фаолият кўрсатарди.

1937 йилнинг 29 марти ёш шахматчиларнинг чинакам шодиена кунига айланди. Шу кунини шахмат бўйича жаҳоннинг собиқ чемпиони Эмануэл Ласкер сарой меҳмони бўлиб, бир вақтнинг ўзига 30 нафар ҳаваскор билан дон суришди. Орадан икки йил ўтгач эса, саройда Ўзбекистондаги энг катта кутубхона-

ЎРГАНИШ МҲМКИН,
ЎРГАНИШ МҲМКУЛ

нинг болалар бўлими очилди, унинг жавонларида 5000дан зиёд китоб бор эди.

1941 йилда саройнинг тугарак аъзолари, яъни болалар Ватан ҳимоясига отландилар. Успиринлик йиллари сарой дарго-

ҳида ўтган Самиг Абдуласев, Владимир Карпов, афсонавий боксчи Андрей Борзенко уша вақтда энг олий унвон — Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлган эдилар.

Сарой қошида кичик корхона, тикув цехи очилиб, қизлар жангчиларга кийим-кечак тикишарди. Уруш йиллари тугарак аъзолари 2.500 даструмол, 560 жуфт эркаклар ва 418 жуфт аёллар ички кийими, 250 та халат, 800 та хотин-қизлар қуйлаг, 231 та пахтали чопон, 2.600 та чойшаб тикиб, фронтга жўнатишди.

Бадий ҳаваскорлар госпиталларда ётган ярадорларга концерт дастурлари қўйишар, уларга турли китоблар ўқиб, ҳикоя ва эртаклар сузлаб беришарди.

Пахта терими мавсумида, тугарак аъзолари далага чиқиб, катталарга кумаклашдилар. 1942 йилнинг ўзида 4744 мактабда таълим олаётган ўқувчилар уч минг тонна пахта териб бердилар.

1961 йилда шаҳар миқёсида очилган сарой Республика саройига айлантирилди. Бу даргоҳ барча вилоятлардаги ўқувчи ёшлар уртасида тарбиявий ишларни олиб борадиган ташкилотчи ва йўл-йўриқ кўрсатадиган услубият маркази бўлиб қолди.

1980 йил республикада пойтахтининг марказий кўчаларидан бирида саройнинг янги биноси қад кўтарди.

Саройнинг архитектура ансамбли тугарак машғулоти

корпуси, махсус қуббали болалар обсерваторияси, 230 уринга мулжалланган кинозал, оммавий машқлар учун хоналар, хореография ва кўрғазма залларини ўз ичига олган.

Ҳозирги кунда 4.360 нафар ўғил-қизлар турли тугаракларда ўз билимларини чуқурлаштириб, қобилиятларини шакллантирмоқдалар. Сарой қошида 5

та бўлим ва 7 йиллик мусиқа мактаби фаолият кўрсатмоқда.

Республикада мустақилликка эришгач, сарой фаолиятининг мазмуни бойитилиб, унинг иш услубларига анча ўзгаришлар киритилди. Педагогик жамоа келгусида мамла-

катимизга етук малакали мутахассисларни тарбиялаш мақсадида миллий халқ ҳунармандчилигига оид тугараклар сонини кенгайтди, шунингдек барча олиб бориладиган ишлар-

ни илмий асосланган ҳолда олиб боришни ўз олдига бош вазифа деб қўйди. Шу мақсадда жамоа Республика Фанлар академиясининг олий илмгоҳлари билан ижодий ҳамкорликда, олимлар етакчилигида «Мантикий фикрлаш», «Ёш иқтисодчи», «Ёш физиклар», «Ёш математик», «ЭХМ» тугаракларини ташкил этиб асосий эътиборни болаларнинг ижодий қобилиятларини устиришга қаратди.

Нафосат бўлими саройдаги

энг етакчи бўлимлардан бири бўлиб, унда ҳар бир тугарак ва даста болаларнинг бадий дилини устиришга, уларнинг санъатта бўлган меҳрларини оширишга қаратилган.

Тўйчи Иноғомов номидаги доирачилар дастаси, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи мукофоти совриндори «Юлдуз» болалар рақс дастаси, «Чаман» намунали болалар ҳаваскорлик халқ дастаси, «Бойчечак» хор жамоаси, «Ўзбек халқ чолгу ас-

боблари» дастаси, «Гунча» вокал чолгу дасталари бугунги кунда нафақат республикада балки мустақил давлатларидаги тенгдошлари орасида ҳам ўзбек миллий санъатини намоён қилиб келмоқдалар. Республикада утказиладиган Мустақиллик ва Навруз байрами тантаналарининг барчаси уларнинг иштирокисиз ўтмайди.

Болаларнинг техникага бўлган қизиқишини оширишда, уларнинг келгусида малакали муҳандис, ихтирочи, лойиҳачи бўлиб етишишларида фан ва техника бўлимининг олиб бораётган ишлари мақсадга мувофиқдир. Тугарак аъзолари ўз шахсий ихтиролари, ишлаб чиқарган маҳсулотлари билан республика, халқаро кўрик-танловлар, мусобақаларда муваффақиятли иштирок этмоқдалар. Жуда қўллаб тугарак аъзолари республика Ўлғубек жамғармасининг совриндорлари. Радио-конструкторлик тугараги бугунги кунда радио тармоғи орқали Мустақил Ҳамдустликдаги ва хорижий давлатлардаги тенгдошлари билан мингдан-ортиқ алоқа урнатишди.

Бугунга келиб саройда ишлаб келаётган 185 нафар ходимдан 30 фоизи собиқ тугарак аъзолари бўлиб, эндиликда олий маълумотли етук мутахассислар сифатида ўқувчиларга сабоқ бермоқдалар. Улар орасидагиларнинг икки нафари фан доктори, етти нафари фан номзодлари, уч аспирант, икки нафари Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар, бири Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқи-

тувчи, яна бири Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, икки нафари Республика рассомлар уюшмаси аъзоси, йигирма нафари Ўзбекистон Республикаси халқ маорифи аълочисидир.

Ўтган йиллар мобайнида сарой минглаб ёшларга мустақил ҳаётда ўз уринларини топишларида ёрдам бериб келди. Республикада турли жабҳаларида меҳнат қиладиган ва эл ардоғида бўлган Ўзбекистонда

хизмат кўрсатган артистлар: Фаррух Зокиров, Қаҳрамон Дадаев, Қизлархон Дустмуҳамедова, Дилафруз Жабборов, Қодир Муминов, Насиба ва Зиёда Мадраҳимовалар. Гулчехра Жамилова, Дилмурод, Холмурод, Элмурод Исломов кабилар сарой тугараклари ва дасталарида санъат оламига илк бор қадам қўйганлар.

— Саройимизнинг вазифаси, энг аввало услубий ёрдам кўрсатиш ҳисобланади, — дейди Республика ўқувчилар саройи директори Олия опа Иброҳимова. — Синф раҳбарлари, бош етакчилар, ўқувчилар уйлари услубчилари билан ҳамкорлик қилиб ишмизни йўналтирамиз. Болаларни соғломлаштириш оромгоҳлари, турар-жойларда тугараклар ташкил этиш ҳамда улар фаолиятига услубий ва амалий ёрдам бериш бош вазифамиздир. Услубий бўлим томонидан сўнгги икки йил давомида синф раҳбарлари, мактабдан ва синфдан ташқари тарбиявий ишлар бўйича директор муовинлари, болалар етакчилари, тугарак раҳбарлари учун 50 босма табоқдан иборат 30 номдаги услубий тавсия ва қўлланмалар ишлаб чиқилиб, жойларга жўнатишди.

Аҳмад Дониш фарзандларига насиҳат қилиб, «Суратларингни эмас, сийратларингни тузатинглар», деган экан. Инсонда ташқи гузаллик ҳам бўлиши керак, албатта. Аммо, одамдаги асосий гузаллик — ички, маънавий-руҳий гузалликдир. Билимсиз, ҳунарсиз киши ҳар қанча қуркам бўлмасин, у эл эътиборини ўзига торта олмайди. Шунинг учун ҳам фарзандларимизнинг шахсий фикрларига эга бўлишлари, ҳар соҳада «сизники маъқул» қабилда иш тугмасликлари лозим, назаримда.

Урганиш осон, ургатиш мушкул. Саройнинг 60 йиллик юбилейини нишонлаш арафасида таълим-тарбия урганаётган болаларга, уларга ҳунар ургатишда чарчамаётган мураббийларнинг кучларига куч, ғайратларига ғайрат қўшилишини тилаб қоламиз. Зеро, билим ва ҳунари билан болажонларимиз ўз орзу-тилакларида етадилар.

Феруза ОДИЛОВА.

Р. Альбеков олган суратлар.

Мен бугун сизга таништирамоқчи булган акангизнинг номи Алишер. Ҳа, дадажониси ҳам, онажониси ҳам буюк шоирга ухшаш таниқли киши булсин деб, шундай исм қўйишган. Бундан қаранг, орзулари амалга ошиб, фарзандлари бугунги кунда эл эъзозлаган, ажойиб мусаввир бўлиб етишди.

Алишер ҳақидаги суҳбатимни бошлашдан аввал бир нарсаси эътиборингизни жалб қилмоқчиман. Яқинда «Гулхан» журнаlining 1965 — 1970 йиллардаги таҳрирлари вақтларга безакларни Анатолий Циглицев, Виктор Будаев, Георгий Чиганов, Дмитрий Синицкий, Лидия Михайлова, Леонид Рябцев каби йигирмага яқин рус рассомлари ишлаган, аҳен-аҳенда Қутлуг Башаров, Наримон Иброҳимов, Холиқул Ҳайдаров, Дамир Файзрахмонов, Алижон Ҳоликов, Маҳмуд Жураев, Тельман Муҳамедов каби мусаввирлар ҳам жалб қилиб турилган экан.

Етмишинчи йилларда журналнинг муаллифлари ҳам, безовчи рассомлари ҳам тамом яшаргани кузга ташланади. Улмас Умарбеков, Носир Фозилов, Худойберди Тухтабоев, Латиф Маҳмудов каби ёшлар Раҳмат Файзий, Ҳаким Назир, Еқубжон Шукуров сингари тажрибали адиблар ёнидан жой олишди. Миразиз Аъзам, Рауф Толипов эса, Қуддус Муҳаммадий, Пулат Мумин, Толиб Йулдошга ухшаган болалар шоирлари изидан адабиётга кириб келишди. Уларнинг асарларини безаш учун ёш, истеъдодли рассомларни даврнинг узи тақозо қилар эди.

Бу даврда Ҳабибулло Раҳматуллаев, Жавлон Умарбеков, Баҳодир Жалолов, Отахон Ҳамдамов, Абдубоки Фуломов, Навоий Усмонов, Гулбаҳор Ҳошимова, Темурали Маъдуллаев сингари забардаст ёшлар тасвирий санъатнинг турли жанрлари бўйича ижод қилиб, бир қолипда расм чиқарган, «Ҳаммасини узимиз қойил қи-

лаш» дейишларни четта суриб чиқара бошладилар. Алишер Мирзаев ҳам ана шу иқтидорли ёшлар қатори мўйқалам тебратарди. Эсимда, 1975 йили Алишер таҳририят буюртмаси билан Василь Хомченконинг «Орзу» қатрасига, Зиёд Комиловнинг янги шеърларига, Темурали Убайдуллонинг «Чили — Ватан менинг» достонига безаклар ишлади. Дастлабки чизган расмлари жонли чиққан бўлиб бошқа рассомлар ишидан узига хослиги билан ажралиб турарди. Бу расмлар журналнинг уша йилги 8-, 11- ва 12-сонларида босилиб, таҳрир хайъати аъзоларининг эътиборини ўзига тортган эди.

Ана шу Алишер акангиз етмишинчи йилларнинг бошларида «Ёшлар намоиши қилади» деган республика курғазмасида қатнашгандан сўнг тилга тушди. У П. Беньков номидаги республика бадий билим юртини битиргач, 1968 йили В. Суриков номи Москва рассомлик институтига ўқишга кириб, таниқли мусаввирлардан сабоқ олди. Талабалик йиллари шарқ миниатюра санъатига қизиқди. Бу иштиёқ кейинчалик йирик асарлари ечимларини ҳал қилишда ўз аксини топди. 1972 йилда яратилган «Болалик эсдаликлари», 1974 йилда дунёга келган «Қук бозори» бунга мисол бўла олади.

• Давлат мукофоти соҳиблари

Зироатчилик — қишлоқ ҳужалиги маҳсулотларини мул-қул етиштириб, эл дастурхонига файзу-барака киритиш халқимизнинг азалий одати. Ўзбек деҳқони шу она заминда бебаҳо нозу-неъмат яратиши билан ҳақли равишда фахрланади. Бинобарин қишлоқ ҳаёти — пахтакорлар, чорводорлар, галлакорлар, боғбонлар меҳнати куйлаш мавзуси ижодкорларни ҳам бефарқ қолдира олмайди. Шунинг учун ҳам ранглар жиловининг мафтун бўлган Алишер акангиз «Қизил карвон», «Баҳмаллик бола», «Жиззах замин одамлари» асарларини яратиш учун қишлоқ кишилари турмуши билан яқиндан танишди.

Айни вақтда рассом акангиз бир неча таниқли кишиларнинг портретларини чизиб, бу жанрда ҳам мўйқалам тебратта олишини исботлади.

Алишер Мирзаев Болгариянинг Засково, Мугилистоннинг Улан Батор, Суриянинг Дамашк, Ливаннинг Байрут, Ҳиндистоннинг Калькутта, Россиянинг Москва шаҳарларида шахсий курғазмасини намоиш этдики, бу бахт ҳаммага ҳам насиб қилавермайди. Бундан ташқари унинг асарлари АҚШ, Италия, Франция, Болгария, Руминия, Испания, Мексика, Люксембург ва бошқа мамлакатлардаги курғазмаларда намоиш қилинганини таъкидлаш уринлидир.

Ўзбек романчилигининг пойдеворини яратган сеvimли адабимиз Абдулла Қодирий ҳаёти ва ижоди Алишер Мирзаевни қупдан бери қизиқтириб келади. У «Абдулла

Қодирийнинг ёшлиги», «Кумуш ва Зайнаб» «Ҳайдалиш куйи», «Отабек қабристонда», «Сиз — қочқоқсиз», «Қатл этилган китоблар», «Утган кунлар», «Меҳробдан чаён», «Иймоним тазийки остида сузлайман», «Адиб қурдирган шийпон» каби 30 дан зиёд сурат чизиб, дилидаги эзгу-ниятларини ифода қилгани алоҳида таҳсинга сазовор. «Ўзбек рассомлари орасида Алишер Мирзаев мутоза адабиётимизга алоҳида юксак меҳри, бугунги суз санъатига беҳад яқинлиги билан ажралиб туради, — деб ёзади Хайриддин Султонов «Нурга чумилган сиймолар» мақоласида. — Бу фазилат унинг мазмундор тасвирларида, мавзу ва ранг танлашида, услубига хос миллий лаътофат туйғусида яққол куринади...

«Утган кунлар» романида оқила Кумушбиби Марғилонга — онасига ёзган мактубларининг бирида қайнотаси Юсуфбек ҳожини «нур ичига чумилгандек бўлиб қуринувчи сиймо» деб таърифлайди... Бу таърифни ҳасос рассом Алишер Мирзаевнинг сеҳрли қаламидан чиққан мазкур расмлар туркумида тасвир этилмиш сиймоларга ҳам ҳеч муболагасиз нисбат бериш мумкин.

Ўзбекистон халқ рассоми Алишер Мирзаев утган йили ана шу туркум ҳамда замонавий мавзулардаги асарлари учун Ўзбекистон республикасининг Абдулла Қодирий номидаги давлат мукофоти сазовор бўлди. Турфаранглардан сержило асарлар яратган Алишер акангизга омад тилаймиз.

Наримон ОРИФЖОНОВ.

Ф СП-1

Ўзбекистон Алоқа Вазирлиги «Матбуот уюшмаси»

" ТОНГ ЮЛДУЗИ " 64563

(нашр номи) (нашр кўрсаткичи)

рўзномасига ОБУНА

обуна сон

1996 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга

(почта кўрсаткичи)

(манзил)

Қимга

(насаби; исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

рўзномани ЕТНАЗИШ ВАРАҚЧАСИ

64563

п.в. жой

(нашр кўрсаткичи)

" ТОНГ ЮЛДУЗИ "

(нашр номи)

обуна	баҳоси	сўм	обуна
янг	ман-		сон
зилга	зориш		

1996 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга

(почта кўрсаткичи)

(манзил)

Қимга

(насаби; исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

Қадрли болалар!

Мана обуна мавсуми тугалла-нишига ҳам санокли кунлар қолди. Қалай, ўз газетангиз «Тонг юлдузи»га обуна бўлишга ул-гурдингизми?

Мабодо ёдингиздан кўтарил-ган бўлса, яна эслатамиз.

Обуна баҳоси: бир йилга 208 сўм, 80 тиён.

опти ойга 104 сўм, 40 тиён.

Ташкилотлар учун:

бир йилга 312 сўм.

опти ойга 156 сўм.

Индексимиз:

Якка обуначилар учун: 64563

ташкитотлар учун: 64579.

ҚУВНОҚ ШАНАФФУС

— Қани, уйга берилган нинг бақувватлигини «қуз-вазифаларни ким бажариб келди? — суради ўқитувчи синфга мурожаат қилиб. Икки-уч нафар ўқувчи бирин-кетин қўл кўтаришди.

— Яна уша аълочиларми? Қолганлар-чи? Бу гал қўл кўтарганлардан сурамайман.

Ўқитувчи шундай деди-да, руйхат билан чақирдиш учун журналга қаради. Бо-шини кўтариб, синфга юз-ланганида ўқувчиларнинг барчаси қўл кўтариб тури-шарди. Синфда енгил қўлгу кўтарилди...

Кунгироқ чалинди. Ҳов-лилар, йўлкалар, уйин ҳамда спорт майдончалари гавжум-лашди. Кимдир дарс таас-суротлари ҳақида ҳикоя қил-са, кимдир латифанинг «ян-гиси»дан айтиб, дўстларини қўлдиради. Кимдир узи-

● Туркистон — умумий уйимиз

Муллааҳмад Қонозов — қозоқ болалар ёзувчиси. Унинг қатор қиссалари республика миқёсида ўтказилган танловларда ғолиб бўлган. Ёзувчи қаламига мансуб «Чика — Добилнинг ўғли» қиссаси ҳам республика танловида 1-ўринни эгаллаган.

Маҳкамбой Умаров ҳамда Қурдош Қахрамонов ана шу қиссани ўзбек тилига таржима қилишган. Газетамизнинг ушбу сонидан бошлаб «Чика — Добилнинг ўғли» қиссасидан парчалар ўқиб борасиз.

ЧИКА — НЕМИСНИНГ ЎҒЛИ БЎЛСА КЕРАК

Менинг билишимча, Чика немиснинг боласи. Чамамда, катталар бунни биздан яшираётдилар. Шубҳаланишимнинг сабаби ҳам бор.

Кеча кечкурун овулнинг барча хотинлари «Танзиланинг тўйига борамиз», деб унинг уйига йиғилишди. Танзила холам ҳали фарзанд кўрмаган, шаҳардан бола олиб келибди.

Онам менга «орқамдан эргашма» деб, уйда қолдириб кетди. Ўзлари еққа қовурилган буюдой еб, чой ичиб қайтишди. Эрталаб онамнинг «Чирогим-ов, Танзиланинг боласи мусулмонга сираям ухшамайди», деб шивирлаётгани кулгимга чалинди-да, дарҳол бусағада етган, зийлари титилиб кетган эски қалишни оёғимга илдим-у, уша уйга қўшдай учдим.

Уйнинг қоқ турида юзларини олашақшакнинг тухумидек сепкил босган сариқ бола утирарди. Буйни қилдек, қирра бурун, кузлари туздек кум-кук. Қалласи туп билан бир урса узилиб тушгудек... Худди куйиб қуйгандек немиснинг ўзи... Кирганимдан менга ўқрайиб қаради. Тезроқ Оқбутага етказай, деб шартта орқамга қайтдим. Оқбутани эргаштириб келсам, бошқа болалар ҳам етиб келишган экан. Улар орасида Жумажон ҳам бор. Уйнинг кунгай томонида тупланишиб Танзиланинг шаҳардан олиб келган боласи ҳақида гаплаша бошладик.

— Узи-ку, сап-сариқ, ҳатто мендан ҳам маллароқ экан. Буйни қилдай-а, қилдай, — дедим мен.

Қийшиқ: — Кеча опкелатганда кўрдим. Бошида генералча шапкаси бор, — деди.

Шу пайт боланинг ўзи кўриниб қолди.

— Ана, чиқди, — деди Оқбута мени туртиб.

— Ййдом, ййдом, — деди Жумажон. — Орамиздаги энг зур, шу. Нариги овулдаги станциянинг болалари ёнига бориб юради. Уричага жуда уста. — Не баятсы... не баятсы... мий қўшайт не будум.

Бола яқинроқ келди. Ҳақиқатан ҳам бошида қизил юлдузли японги пилоткаси, белда ялтираган сариқ тўғали камари бор экан.

— Пошемман? — деди Жумажон пилоткани кўрсатиб.

Бошқамиз миқ этмасдик.

— Не... не!

— Бу... бу... — уни масҳара қилди Жумажон, — нима бузоқмисан? Хуш, бу... бу...

— Не продаю.

— Пирдаеш... Айтдим-ку сенга, пирдаеш. Бир сум.

— Не ори. Не буду продавать...

— Бола икки қулини шимининг чўнтагига суқди.

— Манови немис-ку. Унинг дабдаласини чиқариш керак. Бу — фашист Советский эмас, чистый фашист. Перед, фашистга. Перед, — Жумажон шундай деб унга ташланди.

Мен югуриб унинг орқа томонида ўтдим-да, оёқлари остига энгайиб турдим. Жумажон уни итариб юборган эди, чалқанчасига йиқилиб тушди. Кейин уни дуппослай кетди, қийшиқ эса устига миниб олди. Мен бор кучим билан биқинига тепдим. «Ма, пашис, ма, пашис!»

Шу чоқ ичкаридан Танзила янга чиқиб қолди-ю, ҳаммамиз ҳар қаёққа тум-тарақай қочиб қолдик. Танзила янга энг аввал бизникига келиб упкалаши турган гап. Шунинг учун онамнинг едидан кутарилиб, жаҳлидан тушгунича кўзига кўринмай турганим маъқул. Оғил туридаги хашакнинг ура оғзидан паналаганча бориб кириб кетдим. Хашак

устидан етиб олиб бултур улган отамни уйладим. Онамнинг: «Муродига етмагур фашист. Қарғишга учрагур. Угил-қизингнинг роҳатини кўрмагур фашист. Оҳ, ёлғизгилангдан айрилгур фашист», — дея юзини юлиб йиғлагани кўз олдимга келди.

БИЗ ҚЎШНИ ТУРАМИЗ

Биз купдан буён Танзила хола билан қўшни турамыз. Шунданми, Танзила — Добилдан хат келса бўлди, энг аввал менга ўқитади, ёздириб ҳам олади.

Кечки пайт уйга Танзила кириб келди. Бояги жанжални айтмаса гўрга эди, деб баданим музлаб кетди.

— Сарибола, акангга хат ёзиб бер. Юртни соғингандир. Хабарини билсин, — деди жилмайиб.

Кунгилм жойига тушди. Қоғоз-қаламни олиб ёзишга киришдим. Ўзи айтиб турди:

«Олтидан қиммат, кумушдан азиз акажонимизга эл-юртдан, уртоғингиз Танзиладан ушбу хат...»

Хат ҳар сафар шундай бошланади. Шунинг учун у ҳали бунни айтмасиданоқ ёзиб қўйдим. Илгарилари «Уч боғ хат» деб ёзиб юрардим, кейин «ушбу» деб ҳижжалайверганидан сўнг тўғри ёзганим бўлди, лекин унинг маъносини ҳанузгача тушунмаман.

«Ўзингни худо сакласин, ботир акамнинг арвоғи қўлаб, ҳаминча омон бўл. Суюнчи, акаси, суюнчи. Болали бўлдим. Ўғил бола. Айтганинг бўлди. Ҳозир утовингда икки бирдек одам сенга интизор утирибмиз. Суюнавер. Дитдомга бориб олдим. Ёши ун бирда. Туртинчи синфда ўқийди. Қозоқчани сувайди симиради. Бир ҳаёлим қозоқ ол, деди. Уйлаб-уйлаб фикримдан қайтдим. Қозоқнинг «шивир-шивир» тамом булармиди. Бир куни биров: «Бу боланинг акаси мен эдим», деб кукрагини кериб чиқса, шўримиз қуриб қолар. Қора қўйингни шу ишга расхотладим. Чулоқ қайногага айтиб, документини олдирдим. Памиласи Дабилон, оти Бахтжон. Худо хоҳлаб, бахтли буларминки, деб шундай ёздирдим. Дитдомда Тангирали жиянинг қизи ҳам, Ёйлай отамнинг қудаси бор эди-ку, шунинг ўғли ҳам юрибди. Нима ҳам қилсин, бечоралар. Ҳукумат улдирмайди, ишқилиб боқаяпти. Отанг урушдан эсон-омон келади, деб болангни ҳар куни қувонтириб утирибман. Тилагимиз қабул бўлиб, элга-соғ-саломат қайтгин, илоҳим.

Шилқим келиннинг уч эчкисини, Садунинг тойчоғини поезд босиб кетди. Турабола хат ёзиб, шу ойнинг ун бешидида поезд билан утаман, депти. Унга қўлқоп, пайпоқ, узинг кетгандан бери йиғиб юрган сариғимни бериб юбораман.

Тез-тез хат ёзиб тур.

Хатни ёзувчи уртоғинг Танзила деб биларсан. 1943 йил, 7 апрель.»

Танзила ён чўнтагидан Добилдан қачонлардир келган уч бурчакли хатни олди-да, текислаб олдимга қўйди. Мен адресини ёздим.

(Давоми бор).

МУШУГИМ

Мушугим бор Бароқбой,
Миевлашин қўймайди.
Қанча гўшт, сут берсам ҳам,
Ейди, асло тўймайди.

Обдон қорнин тўйғазиб,
Хур-хур ухлайди чунон,
Устидан сакраб ўтар,
Ундан ҳайиқмай сичқон.

ОНАЖОН

Онажоним-онажон,
Бағрингиз олам жаҳон.
Меҳрингиз гўё қуёш,
Сиздан олиб кўр, оташ,

● Тенгдошларинг ижодидан

Умид Мадаминов Тошкент вилояти, Қибрай туманидаги 19-мактабнинг 8-синфида таҳсил олади. Ўқишлари аъло, жамоат ишларида фаол. Шу билан бирга шеърлар ҳам машқ қилади. Унинг шеърий мисраларида қандайдир жозибаси, самимийлик кўзга ташланади. Шеърийатга бўлган ихлосида исмига монанд умид учқунлари милтиллаб тургандек.

Қуйида Умиджоннинг шеърий машқларидан намуналар ўқийсиз.

Нурланади истиқбол,
Истиқболли истиқлол.
Меҳрибоним онажон,
Сизга меҳрим бир жаҳон!

КЕМАЧАМ

Кемачам, ҳой, кемачам,
Сузасан узоқларга.
Хаёлимни ўғирлаб,
Шошасан қаёқларга?

Денгизларми маконинг,
Мўл йўл босиб, қайт изга,
Балки олам эртагин,
Сўзлаб келарсан бизга?!

Умид МАДАМИНОВ.

— ҚИРҚИШ ЧИЗИҒИ —

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

Обуна варақасини беҳато тўлғашишга ҳаракат қилинг!
Агар обуна «Союзпечать» агентлигида расмийлаштирилган бўлса, касса апаратининг муҳри, алоқа бўлинмаларида расмийлаштирилганда эса календарь штемпели, албатта, бўлиши керак.

Бу ҳолда обуначиларга абонемент билан бирга пул қабул қилинганлиги ҳақида квитанция берилади.

АЗИЗ ОБУНАЧИ УРТОҚЛАР!

Газета ва журналларга обуна варақасини сиёҳли ручкаларда, хатосиз, сўзларни қисқартирмасдан ва тушунарли қилиб тўлғашинг. Обуначи ўз турар-жой адреси, исми ва фамилиясини аниқ ёзиши талаб этилади.

Обуна варақасидаги «ПВ-МЕСТО» деган ёзувли катакларни алоқа бўлинмалари ва «Союзпечать» агентликлари тўлдиради.

ТОНГ ЮЛДУЗИ
Ўзбекистон болалари ва
ўсмирларининг газетаси

Бош
муҳаррир
Умида
АБДУАЗИМОВА

Таҳрир хайъати:
Наримон ОРИФЖОНОВ,
Феруза ЖАЛИЛОВА,
Раҳима ШОМАНСУРОВА,
Марат ШАФИЕВ,
Сайриддин ХОЛОВ
(масъул котиб)

IBM компьютерида терилди ва
саҳифаланди. Оффсет усулида
босилди. Ҳажми 1 босма табоқ.
Буюртма — Г 0561.
11.000 нусхада босилди.
Қоғоз бичими — А-3.
Босишга топширилган вақти 19.00
Топширилди — 18.30

• Рўйхатдан ўтиш тартиби
№ 000137
• Манзил: 700083,
Тошкент шаҳри,
• Матбуотчилар кўчаси,
32-уй.
• Телефон:
33-44-25